GAZETA KRAKOWSKA

Nro 96.

Z Krakowa dnia 30 Listopada 1823 Roku w Niedzielę.

Z Warszawy d. 21 Listopada.

Rocznica Imienin Jego Cesarzewicowskiey Mości W. Xcia Michała, tudzież uroczystość wszystkich Rossyyskich orderów, obchodzoną była wczoray w stolicy Królestwa Polskiego z zwykłą świetnością. W godzinach rannych odprawione było nabożeństwo w Kościele Metropolitalnym Sgo Jana w obliczu Władz Rządowych, po którem JW. Biskup Manugiewicz, celebruiący, zaintonował *Te Deum*, za długie i szczęśliwe życie ukochanego Monarchy i Jego dostoyney Familii. Wieczorem dane było w Teatrze Narodowym bezpłatne widowisko, a gdy się zmierzchło, miasto oświecono.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego &c. &c. &c.
XIĄŻĘ NAMIESTNIK KRÓLEWSKI
w Radzie Stanu.

Chcąc zapobiedz nieprzyzwoitościom przy odbywaniu Jarmarków w dni Niedzielne i Swięta uroczyste, podczas nabożenstwa, ciągnącym za sobą nieuszanowanie Religii; na przełożenie Kommissyi Rządowey Wyznań Religiynych i Oświecenia publicznego, i po zasięgnieniu zdania ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu; postanowiliśmy i stanowiemy:

Artykuł 1. Wszelkie Jarmarki, które na Niedzielę lub Swięta uroczyste przypadaią, nie będą mogły zaczynać się iak od godziny 12 południowey.

Art: 2. Targi na sprzedarz i kupno żywności, w dni Niedzielne i Swiąteczne zaprowadzone, trwać dłużey niemaią, iak tylko do godziny 10tey przed południem.

Art: 3. Przestępuiący ninieysze przepisy, ulegać będą właściwym karom policyynym.

Art: 4. Wykonanie ninieyszego postanowienia Naszego, które w Dzienniku Praw umieszczone bydź ma, Kommissyiom Rządowym w czem do którey należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney, dnia 4 Listopada 1823 r.

(podpisano) *Zaiączek.*

Minister wyznań i Oświecenia
(podpisano) Stanisław *Grabowski*.
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki*.
Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki*.
Zgodno z Wypisem:
Minister Sprawiedliwości:
(podp.) M. *Badeni*.
Za Sekretarza Jeneralnego,
Szef Bióra *K. Hoffmann*.

JO. Xiążę Namiestnik Królewski powrócił tu dnia 17 b. m. z podróży przedsiębrancy w Województwo Kaliskie.

Z Petersburga d. 19 Października. d. k.

(Z Kuryiera Litewskiego.)

Dnia 22 Września Cesarz Jegomość przybył do Proskurowa, miasta w Gubernii Podolskiey, o godzinie 11 przed północą, i zatrzymał się w domu na nocleg dla Siebie przygotowanym, przy którym Nayiaśnieyszy Pan raczył oglądać przybyłą na straż kompaniią pułku pieszego Wiatskiego batalionu zapaśnego. Nazajutrz był w cerkwi Soborney i słuchał Mszy S., po skończeniu którey, w pożądanym stanie zdrowia, udał się do miasta Gubernialnego Kamieńca Podolskiego, gdzie Monarcha stanął dnia 23 Września o godzinie 6 wieczorem. U drzwi cerkwi katedralney powitał Nayiaśnieyszego Pana Arcy-Biskup Xenofont mową krótką, a po skończeniu modłów o zdrowie i długie lata Jego Cesarskiey Mości i całego Nayiaśnieyszego Domu, przez tegoż Biskupa podany został Monarsze obraz S. Alexandra Newskiego. Wieczorem miasto było oświecone, a obywatele stanu szlacheckiego dali bal w pałacu. Nazajutrz o godzinie 8 z rana Nayiaśnieyszy Pan w pożądanym stanie zdrowia udał się do Chocima.

JW. Jenerał Artylleryi i Kawaler Hrabia Arakczeiew, d. 20 Września o godzinie 6 wieczorem przybył do Kijowa, i stanął w domu brata swego, Kommendanta miasta Jenerała maiora Piotra Arakczeiewa. Bawiąc w Kijowie oglądał Kommissyią Kommissoryatskiego depo, szpital woyskowy, szkołę dzieci żołnierskich, dobroczynne i inne zakłady, oraz mieysca godne uwagi, a dnia 25 z rana o godzinie 8mey wyiechał przez Białą Cerkiew, Stawiszcze i Sokołowkę do Humania, ztamtąd zaś do Nowego Mirgorodu.

— Dnia 23. —

Cesarz Jegomość przybył z ziemi Bessarabskiey, wśród radosnych okrzyków ludu do miasta Mohilewa, d 30 Września po południu o godzinie 2giey gdzie Nayiaśnieyszy Pan, w przygotowanym dla Siebie domu, miał obiad. Do Bracławia Jego Cesarska Mość przybył tegoż dnia o godzinie 10 wieczorem, i po zmianie koni, wyiechał do miasteczka Kropiny, a w przygotowanym dla Nayiaśnieyszego Pana domu miał nocleg, zkąd wyiechał do Tulczyna.

Z Tulczyna pod dniem 6 Października czytamy: Cesarz Jegomość, w dniach 4 i 5 osobiście znaydować się raczył na manewrach, wykonywanych przez dwa korpusy 6ty i 7my 2giey armii, w odległości 20 wiorst od Tulczyna, a dwa dni i iednę noc trwających, gdzie Nayiaśnieyszy Pan w przygotowanym obozie nocować raczył,

Kiedy zaś d. 5 o godzinie 7 wieczorem do Tulczyna powrócił, miasto było oświecone. Dnia 6 o godzinie 9 Jego Cesarska Mość wyiechał z Tulczyna przez Bracław i Humań do miasta Woznesеńska. Nayiaśnieyszy Pan na wyieździe, gospodynią domu, w którym miał kwaterę, kosztownym udarował fermoarem.

Cesarz Jegomość d. 6 Października o godzinie 7 z południa przybył do miasta Humania, u rogatki spotkany przez mieyscowego Horodniczego i wielkie zgromadzenie ludu, który Wysokiego Podróżnego przeprowadzał do domu Hrabi Potockiego, gdzie Nayiaśnieyszy Pan raczył mieć nocleg. Nazaiutrz Monarcha słuchał Mszy S. w Cerkwi Soborney, a potem ieździł do ogrodu Hrabi Potockiego, zwanego Sofijówką, zkąd w pożądanym stanie zdrowia wyiechał traktem do Nowego Mirgorodu.

JW. Rzeczywisty Radca tayny, Tatiszczew, przybył do tuteyszey stolicy ze Lwowa.

Po otrzymaney urzędowey wiadomości o wstąpieniu na stolicę Papiezką Papieża, Leona XII, udzieloney w Sobotę d. 20 b. m. przez JO. Xięcia Ministra spraw duchownych, JW. Metropolicie obrządku łacińskiego, nazaiutrz w Niedzielę Pasterz ten udał się do kościoła parafialnego Katolickiego dla śpiewania *Te Deum*, na które zaproszeni byli Ministrowie Dworów Katolickich, przy Dworze Rossyyskim akredytowani.

Z Wiednia d. 18 Listopada.

Dzisieysza gazeta Wiedeńska zawiera co następuie:

"Nayiaśnieyszy Cesarz przekonawszy się, że były Angielski Jenerał major Robert Wilson udzielonych mu za dawnieysze bohaterskie czyny na polu bitwy ozdob woyskowego orderu Austryiackiego stał się zupełnie niegodnym przez poźnieysze swoie związki zburzycielami i podniecicielami rewolucyy w wielu kraiach, iawne i czynne ich wspieranie, przeto wspomniony Robert Wilson ogłoszony iest za tracący wspomnione znaki, i Kancelaryi orderów nakazane iest wykreślenie iego nazwiska z listy członków orderów C. K.,,

Z polecenia J. C. K. Mci N. Arcyxiąże Następca tronu założył wczoray uroczyście pierwszy kamień na gmach instytutu leczenia bydła, w który włożone zostały srebrna blacha zawieraiąca opis tey czynności, złote i srebrne na ten koniec wybite medale, kraiowe monety i plany. (Medal wybity na tę okoliczność okazuie na pierwszey stronie popiersie Nayiaśnieyszego Założyciela z napisem: *Franciscus* 1 *Austriae Imperator*. Na odwrotney gmach wystawić się maiący z napisem: *Munificentia Augusti*, a niżey znayduią się słowa: *Institutum Veterinarium Fund. Vind.* 1822.

Na ciągnioney lotteryi od d. 11 do 15 b. m. pod dozorem deputowanych od C. K. Kamery nadworney i C. K. Dyrekcyi lotteryi na państwo Klingenfels i Swur Nmer 65,080 wygrał te państwa.

Od granic Hiszpańskich d. 11 Listopada.

D. 24 Xiąże Angouleme przybędzie do Baiony, d. 25 uda się do Bordeaux, gdzie do 28 zabawi, d. 28 będzie w An-

gouleme, a d. 2 Grudnia przybędzie do Paryża.

Od 7go Listopada do 4 Grudnia powróci z Hiszpanii przez Baionę do Francyi 12,000 woyska Francuzkiego. W Pireneach stać będzie przez zimę 9000 jazdy i 5000 piechoty.

Hrabia Onate i Hrabina Espinardo, wdowa po Pastago, którzy z Madrytu oddalonemi zostali, oczekiwanemi są na mieszkanie w Bordeaux z znacznemi orszakami.

Podług urzędowego Królowi podania przez radę Kastylii wyyść miało z Hiszpanii przez emigracyią w ostatnim czasie przeszło 56 mill. twardych piastrów za granicę.

Słychać tu o wielkiey burzy, która w nocy z d. 30 na 31 Października na morzu zaszła. D. 31 z rana zatopiły się ieszcze 3 okręty pod St. Jean de Luz, z których nic nie wyratowano.

Jenerał Rotten odpłynął d. 6 b. m. z Barcelony do Genui, dla udania się ztamtąd do swey oyczyzny Szwaycaryi. Mina chciał d. 7 do Gibraltaru odpłynąć, dla dostania się ztamtąd do Anglii.

Podług dziennika *Bearnais* w Saragossy zayść miała kłótnia między żołnierzami Hiszpańskiemi i Francuzkiemi, przy czem ostatnich kilku było ranionych i dowódzca Miralles musiał z miasta uiechać.

Mowią, iż X. Saez złoży urząd Ministra i weźmie pierwsze w Hiszpanii biskupstwo. Na mieyscu iego bydź ma pierwszym Ministrem dotychczasowy w Rzymie Poseł Vargas Laguna.

Szewcowi w Urgel dała się ieszcze bomba po ukończonem bombardowaniu we znaki. Znalazłszy ią za miastem i widząc, że ieszcze iest wyładowaną, przyszła mu myśl wziąść ią do domu i zrobić sobie rozrywkę przez iey zapalenie. Lecz niestety drogo tego przypłacił! Urwała mu obie nogi i wszystkich iego domowników pokaliczyła, z których iuż dwoch umarło.

Z Madrytu d. 7 Listopada.

Dziś rano został Riego, stósownie do zapadłego wyroku, obwieszony. Przez osła był w koszu na plac stracenia zaciągniony. O ostatnich iego godzinach przed śmiercią mówią co następuie: Dominikanie, do których od młodości miał przywiązanie i prawie codziennie u nich Mszy S. słuchał, musieli mu na iego rządanie dać religiyną pomoc. Chętnie się tey posługi podięli, i tak im, iako i innym Duchownym, którzy go przychodzili pocieszyć, oświadczył nayczulszą wdzięczność. Do iednego z tych duchownych, który znaczny u Dworu posiada urząd, miał w ostatniey tey chwili powiedzieć: czuię bardzo iak okropną iest rzeczą umierać na rusztowaniu, ale wyznaię oraz, iż na daleko większą zasłużyłem karę za nieszczęścia, które przezemnie i na moie podniecanie w Hiszpanii zrządzone zostały. Oddaię się pod Boskie rozrządzenie i pragnę tylko chwały Niebieskiey. — Prosił potem o notaryusza, któremu podyktował niejako polityczne i chrześcijańskie swoie wyznanie, przez które wyrzekł się swoich błędów, i prosił Króla, naród i tych wszystkich, których mógł obrazić o przebaczenie. Gdy się to stało zachował aż do zaprowadzenia na plac exekucyi głębokie milczenie, lecz nie zboiaźni, iak mówiono, ale dla przygotowania się godnie

na śmierć i uproszenia o miłosierdzie Boskie. — Niezliczone mnóstwo ludu przypatrywało się iego straceniu; ale nikt mu nie złorzeczył. Naywiększa panowała cisza póki nie skonał; potem słyszeć się dały okrzyki: niech żyie Religiia niech żyie Król!

Rodzina Królewska odbyła d. 3 podróż z Anduiar do Baylen. Z Sierra Morena wyszli przeciw niey wszyscy mieszkańcy i odprowadzili ią dnia 4 aż do Carolina. Tu przyiął ią X. Wiktor Saez, Biskup Jaenu i Jenerał kapitan Granady w pałacu Królewskim. D. 5 takoż przyięta była w Santa Cruz de Medela, dokąd przybyły także deputacyie od wielu miast i kapituły Toledańskiey.

Xże Angouleme wydał ztąd rozkaz dzienny, w którym wyraził, iż od 1go Listopada ustają wszelkie dostawy żywności, woiennych potrzeb, ubiorów, i t. d. Królewsko-Hiszpańskiemu woysku z strony woyskowey administracyi Francuzkiey.

Jenerał Bourmont przeznaczony iest na wodza naczelnego pozostaiącego w Hiszpanii Francuzkiego woyska, a w Kadyxie obiymie Jenerał porucznik Foissac-Latour dowództwo.

Jenerał Molitor wyruszył d. 1 b. m. z częścią korpusu swoiego z Granady, iak mówią do Kartageny. Nazaiutrz miała póyść za nim reszta korpusu.

Kr. Francuzki Poseł Margr. Talaru, i Kr. Pruski Pełnomocnik P. Royer przybyli tu w Październiku.

D. 23 Października Podpułkownik Bado udał się do Hawanny, a d. 26 Brygadier Vriart na Gubernatora do wysp Kanaryyskich.

X. Sainz de Burnaga, były pleban w Casera w arcybiskupstwie Toledańskim, który iako członek Stanów głosował za wywiezieniem Króla do Kadyxu, odkryty i uwięziony został w okolicy Oroposa, gdzie się ukrywał.

Kapituła Sewilska, dla wsparcia wyczerpanego skarbu podała, J. Kr. Mci na srebrney tacy bon na 25,000 piastrów. — Tamże podług listu pod d. 22 Października uwięziono kilku rewolucyionistów, a inni uciekli; pomiędzy uwięzionemi znaydować się ma Quiroga.

D. 4 b. m. w kościele tuteyszym Panny Maryi poświęconą została chorągiew 1go batalionu gwardyi Królewskiey. Dowódca zawołał przytem na batalion donośnym głosem: Poprzysięgnieście umrzeć za Tron i Ołtarz! na co żołnierze odpowiedzieli: poprzysięgamy! niech żyie Król!

Oprócz przeznaczoney do Limy wyprawy z iednego liniiowego okrętu i 2 fregat, mówią, iż inna będzie do Hawanny i Puerto Rico wysłana. Nad woyskami w Hawannie otrzymać ma Quesada dowództwo.

Z *Paryża d. 13 Listopada.*

Okazało się po wzięciu Barcelony, iż konstytucyyna tamteysza osada składała się z 5 do 6000 liniiowego woyska, i 7000 dobrowolnie lub gwałtem zaciągnionych milicyy. Liniiowe woyska udały się w 4 kolomnach do mieysc oznaczonych, każda pod officerem wyższego stopnia. Milicyie zaś musiały ieszcze d. 3 broń złożyć. Warownie miasta znaleziono w naylepszym stanie i przeszło

300 metalowych w nich dział. Żywności i ammunicyi miała Barcelona podostatkiem. — Mieszkańcy przyięli woyska Francuzkie z ufnością i spokoyność publiczna nie była nawet na chwilę przerwana. — Do Tarragony i Hostalrich przybyli d. 4 oficerowie Hiszpańscy dla uskutecznienia kapitulacyi, i tego zaraz dnia weszła część woyska naszego do obu twierdz. Do 7 b. m. wszystkie w Katalonii twierdze zaięte zostały przez sprzymierzone woyska Francuzkie i w całey tey prowincyi przywrócony iest pokóy. — O Minie i Rotten nic z pewnością niewiemy; Mina zawsze ma bydź chory, i iak sądzą oba odpłyną do Francyi, na co otrzymali pozwolenie. Gdy Alikante i Kartagena już się poddały, równie iak wszyscy w Estramadurze naczelnicy konstytucyyni wyiąwszy Empecinado, przeto ostatni zdaie się iuż tylko bydź buntownikiem w Hiszpanii. Wszelako po zadaney przez niego miastu Caceres klęsce nic daley o nim niesłychać.

Podług listu z Kadyxu Jenerał Bourmont miał bydź znaglony do oddalenia z miasta za czynione gwałty Gubernatora Hiszpańskiego d'Aunoy.

Baron Saint-Jacques, który w Ettenheim zostawał w służbie Xcia Enghiem, zbiia także Pamiętniki Xcia Rovigo o śmierci tego Xcia.

Vicehrabia Senones, jeneralny Sekretarz Domu Królewskiego, pracował d. 11 z J. K. Mcią.

Miasto Paryż czyni z naywiększym pośpiechem przygotowania na uroczystość przyięcia Xcia Angouleme za powrótem z Hiszpanii. — D. 23 przybędzie rzeczony Xże do St. Jean de Luz.

Przybyli tu Kr. Duński Ajent przy Stolicy S. Kawaler Brönstedt i Konsul Ziednoczonych Stanów we Francyi P. Church.

D. 11 b. m. Rzymianin nazwiskiem Antonio zabić chciał Greckiego X'ędza Jscarius, który dopiero co po odprawioney Mszy do siebie powrócił; lecz służąca posłyszawszy wzywaiący litości głos starca, pana swoiego, pośpieszyła mu na pomoc i zastawszy go u nóg mordercy, który chciał go zabić, krzyknęła o ratunek; zabóyca postrzegłszy się bydź odkrytym, rzucił się do drzwi i skaleczył przechodzącą damę, lecz zatrzymany został przez dwóch idących pułkowników i do policyi oddany.

Prezydent miasta Clermont oznaymił: że pomiędzy będącemi w mieście naszem Hiszpańskiemi jeńcami znayduie się wielu rzemieślników, którzy w warsztatach lub do innych prac użytemi bydź mogą, a zatem przez ich zatrudnienie los ich polepszonym bydź może.

Szpitale Paryzkie, ponieważ używanie piiawek weszło teraz w modę, potrzebuią rocznie 5 do 6 mill. piiawek, z których w samem Szpitalu Dzieciątka Jezus używanych iest codziennie w każdey Sali do 400, kosztuiących do 180,000 Fr.

— Dnia 15. —

Urzędowa Madrycka gazeta pod d. 8 b. m. donosi o poddaniu się Kartageny, o którey bronieniu się cuda opowiadane były. Tymczasem rzekoma ta rzeczpospolita iuż upadła.

Woyska nasze osadziły d. 5 twierdzę Hostalrich, a d. 7 zrana Tarragonę.

W nocy z d. 11 na 12 b. m. powrócił tu z Hiszpanii Xże Reggio (Mar.

Oudinot). Pierwsze iego posłuchanie u Króla trwało godzinę. — D. 12 przybył także Jenerał Larochejaquelin.

Odpowiedz Xcia Talleyranda na Pamiętniki Xcia Rovigo o śmierci Xcia Enghien nie będzie drukowana. Biega teraz po Paryżu kopiia listu Talleyranda do Króla.

Zaledwo przybył tu Rosini, gdy wydrukowana zaraz została pochwała iego życia.

W okolicy Roszefort musiano niedawno dla buntowniczych mów kilkunastu ludzi zbieraiących wino uwięzić.

Z Londynu d. 11 Listopada.

W r. 1822 weszło do Londynu 22 mill. 500,000 funtów herbaty Chińskiey, a cena iey wcale się nie pomnieyszyła. Używanie herbaty zdaie się więc w Europie powiększać.

Do Jrlandyi przybyło kilkunastu Włochów, którzy w szeregach konstytucyynych służyli.

Prywatne listy z Paryża zapewnią, ze Hiszpaniia niezawodnie chce odpadłe w południowey Ameryce osady orężem do posłuszeństwa sobie przywrocić. Doniosło się iuż dawniey, iż z Kadyxu wysłaną bydź ma z woiennych okrętów złożona eskadra z lądowem woyskiem do południowey Ameryki. Teraz piszą, iż tamże posłanych zostanie 20,000 piechoty i 2000 jazdy na przewozowych statkach, zkąd ich tylko można będzie do naięcia dostać. Jenerałowi Morillo, który zna iuż położenie Ameryki, powierzona ta wyprawa zostanie, i zabrani w woienną niewolą Hiszpanie, za których powrotem do Hiszpanii obawiaią się zaburzeń, maią bydź do podbicia osad użytemi. Nad utrzymaniem spokoyności w Hiszpanii baczyć maią pozostałe w tym kraiu woyska Francuzkie. Morillo udać się naprzód ma do Hawanny (stolicy wyspy Kuba), tam złączy się z szczątkami woyska Hiszpańskiego pod Jenerałem Morales, ztamtąd przedsięweżmie działania przeciw naybliższemu lądowi południowey Ameryki, a zapewne naypierwey przeciw Mexykowi, gdzie w wielu bogatych właścicielach i w duchowieństwie spodziewa się dzielną znaleść pomoc. Przy rozpoczęciu kroków nieprzyiacielskich zamyśla Hiszpaniia oświadczyć, iż skoro zbuntowane prowincyie południowey Ameryki wrocą pod panowanie Króla Ferdynanda, handel ich będzie nietylko do Hiszpanii iak dawniey, ale i do innych Europeyskich narodów rozszerzony. Tak głoszą prywatne z Paryża listy. Ale że byłe Hiszpańskie osady są iuż w istocie od Hiszpanii oderwane, i Hiszpaniia, z właszcza w teraźnieyszey niemożności, nie iest w stanie przywrócić ie pod swoie panowanie, Angliia zaś prowadzi iuż z niemi nieograniczony handel, przeto (wyraża gazeta *Times*) dopuścić nie może, aby które z Mocarstw odebrało iey te korzyści, zwłaszcza, iż ma dostateczną siłę do ich utrzymania.

Liniiowe okręty Kamridge i Windsor-Castle, każdy o 80 działach odebrały rozkaz uzupełnienia swey osady i bycia w gotowości do odpłynienia. Okręty Ganges o 80 i Pyszny o 78 działach zabrały woyska lądowe i popłynęły do Plimut, dla udania się ztamtąd na swoie przeznaczenie.

Wczoray nowo obrany Lord Prezy-

dent miasta naszego Waithman obiął urzędowanie swoie przy okazałym obiedzie przez miasto podług zwyczaiu danym, na którym znaydowali się z rodziny Królewskiey Xże Sussexu, zagraniczni Posłowie, sędziowie i znakomitsi urzędnicy kraiu. O godzinie 6 z wieczora zasiadło świetne grono do stołu. Pomiędzy innemi zdrowiami, nowy Lord Prezydent wzniósł: że publiczna wolność i wynurzenie mniemania poczytuie iako główne podpory konstytucyi Angielskiey, a wolność handlu iako zasadę wielkości przy których Londyn nazwać się słusz i może pierwszym w świecie miastem, i że te zaszczyty starać się będzie w czasie urzędowania swoiego zawdzięczaiąc wybór współziomków dla nich utrzymać. Xiąże Sussexu wzniósł potem zdrowie nowego Prezydenta.

Wczoraysza gazeta Goniec mówiąc o niepodległości Południowo - Amerykańskich prowincyy wyraża: Osobliwszą iest rzeczą, iż uczucia nasze względem kraiów południowey Ameryki poczytuią albo za woynę, albo za wyzywanie do niey. Europeyskie Mocarstwa niemogą się do spr w naszych mieszać, iak my się do ich nie mieszamy. Nie należy zapominać, że powstanie tych osad nie dopiero dziś nastąpiło; a zatem trzecia strona nie może się do rozstrzygnienia walki na którą bądź stronę mięszać. Walka iest już rozstrzygnioną i wypadkiem iey iest: że Hiszpaniią oddziela morze od byłych iey posiadłości i nie ma iuż nad niemi żadney władzy, iak niegdy Król nasz niemiał, gdy nosił tytuł Króla Francuzkiego. Uznanie z naszey strony niepodległości osad Hiszpańskich niema żadnego znaczenia: bo one są iuż prawnie niepodległemi skoro stały się istotnie, i każdy kray może się z niemi umawiać bez naruszenia traktatów lub wiary innych Mocarstw. Lecz mowią: Hiszpaniia nie uznała ieszcze ich niepodległości, a zatem ubliżylibyście samowładności Hiszpanii! Mamyż więc dla tego zerwać wszelkie polityczne związki z południową Ameryka? Jestże Hiszpaniia w stanie przywrócić dawne stósunki? Lecz przynaymniey Kongres roztrzygnąć powinien los południowey Ameryki! Na to odpowiada się, iż 17 mill. ludzi mało zważać będą na postanowienia Kongressu, który nie iest w stanie ich uskuteczneinia. Angliia wysłała kunsulów i kommissarzów, co iest istotnem uznaniem niepodległości kraiów południowey Ameryki, i wkrótce posłanemi tam zapewne będą wyższego znaczenia ajenci, skoro nadeydą doniesienia od konsulów o położeniu i uczuciach kraiów, do których są wysłanemi.

Pomiędzy przybyłemi do Gibraltaru do 27 Października konstytucyinemi Hiszpanami znaydować się także ma Lopez Banos. Jenerał Alava i P. Arguelas zabierali się na wezwanie iednego z znakomitych naszych Parów do udania się do Anglii.

Wyrokiem Króla Hiszpańskiego są także Niderlandy dotchnięte. Wiadomo, iż Stany 1822 idąc za przykładem Francyi wniosły do tak zwaney wielkiey xięgi niektóre dawne długi, które uznały, a pomiędzy niemi znaydowały się także dawnieysze w Hollandyi pożyczki. Znana liczba dawnych rewersów złożona została Stanom, które zniszczyć kazały i właścicielom wydać nowe z prowizyią na 5 odsta. Te nowe rewersa ogłoszone są wyrokiem Królewskiem za nie maiące żadnego znaczenia; zachodzi więc teraz pytanie czyli teraźnieyszy Rząd Hiszpański uzna dawne długi ?.

Król dozwolił zmarłemu Xciu Kentu (bratu swemu) wystawić metalowy posąg w środku parku Rejenta, na przeciwko placu Portland.

Na wiosnę sprzedawany tu będzie zbiór własnoręcznych listów Królowey Elzbiety, Elzbiety Czeskiey, Karola II. Jakóba, &c. zebranych przez byłego Pensionarza Hollenderskiego Hensiusza.

DODATEK
DO Nro 96.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z Krakowa Dnia 30 Listopada 1823 Roku w Niedzielę.

— *Z Krakowa.* —

REKTOR

Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W dopełnieniu Reskryptu Wielkiey Rady tegóż Uniwersytetu z dnia 15 Listopada r. b. do Nru 920 wydanego; podaie do wiadomości i ogłasza konkurs na Katedrę Architektury i Hydrauliki w Uniwersytecie tuteyszym nowo utworzoną, z obowiązkiem dawania ośm lekcyy publicznych w tygodniu. — Konkurujący o tę Katedrę, winni są złożyć w Kancellaryi Uniwersytetu opis swoiego życia, udowodniaiąc zaświadczeniami swo. ie Nauki i dobre obyczaie, tudzież uzyskany stopień Doktora Filozofii; dołączą oraz programma, według którego każdy z Nich życzy sobie dawać lekcyie Architektury i Hydrauliki. Po złożeniu takowych dowodów współubiegaiący się uwiadomieni zostaną, o dalszym postępowaniu konkursu. Roczna pensyia do tey Katedry przywiązana wynosi 6000 Złp. Termin ubiegania się o wspomnioną Katedrę iest dzień 26 Lutego 1824 roku.

Zastępca Rektora Uniw: Jagiel:
Girtler.
Jankowski, Sekr: Uniw:

Z Berlina d. 22 Listopada.

Nayiaśnieyszy Król przez przybyłego tu wczoray w wieczór z Minchen Jenerała porucznika i Adjutanta N. Króla Bawarskiego, Hr. Reuss, odebrał nader pożądaną wiadomość, iż zaślubienie Jego Królewicowskiey Mci Królewica Następcy tronu Pruskiego z iey Królewicowską Mcią Elżbietą, Królewną Bawarską przez zastępstwo d. 16 b. m. o godzinie 7 w wieczór uskutecznionem zostało. J. Królewicowska Mość Królewic Bawarski Karol zastąpił mieysce Pana Młodego. Hr. Reuss miał zaszczyt oddać Jego Królewicowskiey Mci Następcy tronu zamienioną ślubną obrączkę. Jey Królewicowska Mość nowo zaślubiona iego Małżonka wyiechać zamyślała d. 20 b. m. z Minchen do Berlina.

J. K. M. udzielił Królewicowi Bawarskiemu Karolowi order orła Czarnego

Z Hessen przybyli tu Xiążęta Fryderyk i Jerzy, a Jenerał maiór Xże na Putbus z Meklenburga.

Od brzegów Menu d. 16 Listopada.

Xiążę Ludwik Ernest Oettingen - Walerstein odstąpił w przeszłym miesiącu młodszemu bratu swoiemu Xięciu

Fryderykowi całe Xięztwo Oettingen - Walerstein z wszystkiemi posiadłościami w Bawaryi, Wirtembergu i Austryi.

Na ostatnim iarmarku Frankfortskim wyroby Niemieckie przenoszone były dla piękności i taniosci nad Angielskie.

Królewicowa Następczyna tronu Bawarskiego udała się z Wircburga na zimowe mieszkanie do Minchen.

W Frankforcie zprzedaią teraz cukier po taniey cenie, lękaiąc się aby bardziey nie spadł, do czego wielkie iest podobieństwo, bo wszędzie powiększaią plantacyie cukru, zwłaszcza w Brazylii.

Z Moguncyi nadchodzi wiadomość że nakoniec postanowione na Kongressie Wiedeńskiem urządzenie żeglugi na Renie w krótce będzie ukończone.

W wielkim Xięztwie Badeńskiem po ustaniu handlu tytuniem, zwrócono uwagę na rozmnożenie niewystarczaiącego na wewnętrzną potrzebę chmielu, do czego Rząd przyłożył się dostawieniem tanio potrzebnych pniaków. Od kilku lat znacznie pomnożyły się zakłady chmielu; aże w tym roku szczególniey urodził się chmiel, przeto zbiór iego przechodzi wewnętrzną potrzebę; staraią się więc zbywaiącą resztę na sposób Angielski wyprasować, przez co na kilka lat nie traci swey dobroci. Cetnar chmielu spadł w kraiu Badeńskim do 20 Zr.

Stósownie do wyroku Królewskiego członki izb prawodawczych w Wirtembergu ziechać maią na d. 28 Listopada do Sztuttgardu, a d. 1 Grudnia otworzone będą ich posiedzenia.

W rocznem zdaniu sprawy przez lekarzów w szpitalach chorych i obłąkanych w kantonie Berneńskim w r. 1822 zachodzi szczególnieysza okoliczność; iż teraz większa część obłąkanych natężoną myśl ma religiynemi mniemaniami niż dawniey.

Od granic Tureckich d. 3 Listopada.

W deputacyi, którą W. Sułtan do powitania podczas ziazdu obu NN. Cesarzów Austryiackiego i Rossyyskiego do Czerniowiec posłał, znaydował się między innemi P. Stourdza. Znayduiący się w tem mieście Boiarowie mieli zaszczyt stawionemi bydź przez NN. Monarchami.

Poseł Angielski w Stambule, Lord Strangfort, pisał pod d. 12 Września do Angielskiego Konsula na Scio: iż stósownie do zawartey umowy z Portą dozwolonem znowu iest w porcie Stambulskim przeładowanie towarów całkowicie lub w części z iednego Europeyskiego okrętu na drugi, skoro dotyczące się poselstwo urzędownie tego żądać będzie.

Kohreb Basza (teraźnieyszy Kapitan Basza czyli wielki Admirał Turecki) podług doniesień okrętowych proponował admiralicyi Greckiey iako szczególnieyszą łaskę W. Sułtana, aby się Grecy Porcie poddali; lecz odebrał krótką odpowiedź: iż raczey wolą zginąć niżeli się poddać.

Wszystkie Tureckie korpusy, które w Macedonii stały, odebrały nagle rozkaz wyruszenia do Tessalii.

Prywatne listy z Cefalonii pod d. 31 Października donoszą, iż zamek Koryntski z niedostatku żywności poddał się Grekom, co iednak potrzebuie potwierdzenia. — Dawnieyszy list z teyże wyspy pod d. 28 Września zawiera:

Przed 6 tygodniami przybył tu Lord Biron w celu udania się do Greków, dla wsparcia ich swoią osobą i pieniądzmi. Oświadczył udarować ich 5000 funtów szterlingów i corocznie przykładać się do ich sprawy z własnego maiątku 3000 Fs. Ale dowiedziawszy się o skołatanym ich stanie i niezgodzie pomiędzy ich wodzami, wstrzymał dotąd swą podróż na ląd stały.

List prywatny kupca Włoskiego znayduiącego się w Kephaloniia, pisany do iego korrespondenta w Liwornie, donosi, że Kapitan Basza odpłynął z swą flottą do Dardanellów.

Rządy Barbaresków odebrały rozkaz, aby w iak nayprędszym czasie nowe okręty uzbroiły i do rozrządzenia Porty w gotowości trzymały.

Z *Stambułu d. 25 Października.*

Wszystkie z Archipelagu nadchodzące doniesienia o zaszłey na końcu Września w okolicy Lemnos między flottą Kapitana Baszy i eskadrą powstańców potyczce, zgadzaią się w tem, iakkolwiek w innych różnią się szczegółach, że powstańcy utracili do 8 okrętów, które częścią spalone, częścią na miałczyznę wpędzone zostały. Podług poźnieyszych atoli doniesień wysłany przez Kapitana Baszę na ściganie Greckiey eskadry Riala Bey (trzeci admirał flotty) miał zostać z fregatą swoią przez wiatr pod Europeyski brzeg zapędzony, którą po wyratowaniu się osady na brzeg, powstańcy spalić mieli. Kapitan Basza zaś wszedł z oddziałem swey flotty do odnogi Saloniki i po zaopatrzeniu się w wodę i żywność popłynąć znowu miał przeciw Negreponte, gdzie powstańcy po odciągnieniu woysk Tureckich na brzeg przeciwny, zaięli na nowo północną część tey wyspy.

Oddział z 18 okrętów Greckich złożony, który na brzegi Scio woyska wysadził, został od tamteyszego dowódcy Jussuf Baszy po 3ch godzinney potyczce z stratą 7 statków i części ludu odparty.

Grecka galera, która niespokoynemi czyniła wody Bodrun (Halikarnasu) zabraną została przez Tunetańską eskadrę, a oddział Egipskiey eskadry zabrał bryg powstańców Caso. Ostatnia eskadra wypłynąwszy d. 26 Sierpnia z Alexandryi w liczbie 50 żaglów pod znanym Jsmel Gibraltar, wysadziła na Kandyią około 6000 lądowego woyska, które w krótce potem pobiły powstańców i wiele mieysc opanowały. Podług podań zginąć tam mieli oba Greccy dowodcy Tombasi i Kolokotroni (wnuk sławnego w Morei wodza.)

Zacięty odpor, który Missolungi czyni, wstrzymuie ciągle postęp Tureckiego oręża w tey okolicy, i lubo podług ostatnich doniesień z Prevesy pod d. 12 Września Jussuf Basza Patrassu i Mustafa Basza Skutary czynią wszelkie usiłowania do zamknięcia tey twierdzy od morza i lądu i formalnego iey oblężenia, wątpić iednak należy, aby Turkom przy daleko posunięciey porze roku i wstręcie Albańczyków pozostania długo w polu, udało się opanować ważną tę twierdzę. (Z Dostrz. Austryiackiego.)

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę dnia 30 b. r. przeieżdzaiące Towarzystwo Operzystów Włoskich do Petersburga, będzie miało zaszczyt dać nową Operę buffo w 1 akcie z poezyą P. A Agneli, a z muzyką sławnego J. Rossini, pod nazwiskiem: *Le Donne Astute* to iest: *Przebiegłe Kobiety.* Którą poprzedzi wznowiona Komedya w 3 aktach pod nazwiskiem: *Wice Brygadyer Szczerzecki.*

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

robione w Obserwatoryum Astronomicznem UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO, *w Miesiącu Listopadzie roku 1823.*

Dzień	Wysoko: Baromet:			Stan Thermometru			Hygrometr	Wiatr	Stan Atmosfery.
	rano	po poł:	wieczr:	rano	po poł:	wieczr:	rano pop: wie:	ran: p.p. w.	
22.	27.7,4	27.7,5	27.7,0	† 5.	† 7,5	† 4	96°.85°. 100	O. O. O	poch.poch.poch
23.	27.7,0	27.7,7	27.7,8	† 2	† 6,4	† 5.	100. 85. 97	O. O. O.	pog. poch.poch
24.	27.8,0	27.8,4	27.8,7	† 3	† 6.	† 5.	103. 83. 98	O. O. O.	poch.poch. poch
25.	27.8,4	27.8,0	27.8,3	† 4.	† 7,5	† 5,5	98. 85. 100	O. O. O.	poch.poch.poch
26.	27.8,0	27.7,7	27.7,3	† 5, 4	† 7.	† 6.	90°. 85. 88	O. O. O	poch.puch.poch
27.	27.8,0	27.8,8	27.9,0	† 4, 2	† 5, 4	† 5.	100.102.104	O. O. O.	poch.poch. poch
28.	27.8,7	27.8,4	27.8,4	† 4, 4	† 6.	† 4,4	103. 91. 98	O. O. O.	poch.poch.poch

DONIESIENIA.

W Krakowie przy małym Rynku w Domu podpisanego Komornika Sądowego pod Ner 6/6 dnia 9 Grudnia 1823 r. o godzinie 3 po południu przez publiczną licytacyią puszczony zostanie Dom na przedmieściu Piasek pod Ner 73 po niegdy Kantym Nadgłoskim, na rzecz konwentu OO. Karmelitów na lat 3 w dzierżawną possessyą; obięcia życzący sobie, zechcą się w mieyscu i czasie wyżey wyrażonych z zaopatrzonym Vadium Złp. 72 znaydować. — Kraków d. 29 Listopada 1823.
Skorczyński, Kom: Sąd:

W dniu 2gim Grudnia r. b. 1823 o godzinie 9tey z rana w Krakowie na Targu bydła za nową bramą odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey Licytacyia zatradowanego bydła Rogatego iako to: Wołów i Krów, poźniey w tymże dniu na targu Końskim Koni, zaś dnia następnego w Wsi Brzeziu Szlacheckim sprzedanym będzie Jęczmień w Snopie Kop pięćdziesiąt i Ziemniaków korcy dwieście w Zabudowaniu Dworskim. Chęć licytowania mających zaprasza się z gotowizną.—
W Krakowie dnia 24 Listopada 1823 r. *H. Salomoński* K. S.

Dnia 2 Grudnia r. b. o godzinie 9tey z rana w Zydowskim Mieście przy Krakowie pod L. 79 sprzedane będą Ruchomości Stoły, Stołki i t. p. tudzież wydzierżawione zastaną dochody Piętra drugiego tegoż domu na lat 3. od daty Licytacyi zaczynaiące się. — Dnia zaś tegoż samego o godzinie 3 z południa równie w Zydowskim Mieście pod L. 103/4. przedanę będą Komody, Szafy, Suknie, Miedz, Cyna, i t. p. — W Krakowie dnia 28 Listopada 1823 roku.
T. Jarzyński, K. S.

Podpisany ostrzega, kogo to interessować może, iż daną przed Notaryuszem Panem Matakiewiczem w dniu 3 i 8 Maia r. 1821 urzędową Plenipotencyią do wszelkich czynów prawnych Ur. Xaweremu Wolskiemu, odwołał, i od tey chwili po wyższa Plenipotencyia żadney więcey mocy niema. — W Krakowie d. 27 Listopada 1823 roku.
Michał Bieliński.